

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра _____ менеджменту _____
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК _____ Регіональне управління _____

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 073 «Менеджмент»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

факультет _____ економіки та управління
(найменування інституту, факультету)

мова навчання _____ державна

Затверджено на засіданні кафедри
економічної теорії та підприємництва _____

(найменування кафедри)
Протокол № 1 від 29.08.2022 р.

м. Запоріжжя 2022 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Регіональне управління, відповідає робочому навчальному плану, спеціальності 073 «Менеджмент», освітня програма «Менеджмент організацій та адміністрування»
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Викладач	Панкова А.Ю., к.е.н, доцент
Контактна інформація викладача	allapankovazp@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	V семестр
Обсяг дисципліни	90 год.
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізитами та постреквізитами дисципліни «Регіональне управління» є дисципліни згідно структурно-логічної схеми підготовки здобувача вищої освіти.	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).</p> <p>фахові компетентності:</p> <p>СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.</p> <p>СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.</p> <p>СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно правових та морально-етичних норм поведінки.</p> <p>СК5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.</p> <p>СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.</p> <p>СК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.</p> <p>СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>Очікувані програмні результати навчання:</p> <p>ПР 11. Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.</p> <p>ПР12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.</p> <p>ПР13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.</p> <p>ПР14. Уміти коригувати діяльність у випадку зміни вихідних умов.</p>	

ПР15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.
ПР16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета: «Регіональне управління» є формування сучасного мислення на основі спеціальних знань в галузі управління на регіональному рівні; набуття вмінь та формування компетенції, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень органів влади регіонального місцевого самоврядування; умінь розроблення форм, методів та стратегій управлінської діяльності в регіональному масштабі, створення та використання галузевих підсистем як основи забезпечення досягнення ефективного управління діяльності регіональних суб'єктів господарювання; розуміння основних засад регулювання господарських процесів, форм і методів їх реалізації в сучасних умовах, визначення актуальних проблем регіональної економічної політики в Україні та засобів їх розв'язання.

5. Завдання вивчення дисципліни

Завданням Теоретична підготовка здобувачів з питань загальних положень, принципів та методів організації системи державної та регіональної влади та місцевого самоврядування на адміністративній території та ефективного використання регіонального сукупного потенціалу. знань про загальні принципи, форми та методи управління адміністративною територією і отримання спеціальних знань необхідних для практичної управлінської діяльності.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія та методологія регіонального управління

Тема 1. Регіональне управління: основні поняття, мета та завдання

Регіональне управління в системі суспільно-економічних наук. Визначення регіону як одиниці соціально-економічного простору. Нові парадигми та концепції регіону. Класифікація регіонів. Поняття про адміністративно-територіальну одиницю. Об'єкти і суб'єкти регіонального управління. Закономірності розміщення виробничих сил.

Тема 2. Регіональна економічна політика й особливості регіонального розвитку

Сутність, цілі та завдання регіональної економічної політики. Різновиди регіональної політики. Концепція державної регіональної економічної політики в Україні та її реалізація. Механізм реалізації державної регіональної політики і його основні елементи. Організаційно-правова база. Бюджетно-фінансові важелі реалізації регіональної економічної політики та ключові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики. Міжрегіональне і прикордонне співробітництво.

Тема 3. Теорії просторової економіки як наукові джерела регіонального управління

Теорії регіонального розвитку. Посткейнсіанська теорія. Неокласичний регіональний підхід. Теорія незбалансованого розвитку. Суспільні теорії регіоналізму.

Теорії розміщення регіонального виробництва. Теорія сільськогосподарського штандорта Й. Тюнена. Раціональний штандорт промислового підприємства В. Лаунхардта. Теорія промислового штандорта А. Вебера. Теорія центральних місць. Регіональні ринки і просторова теорія ціни. Теорії регіональної спеціалізації та міжрегіональної торгівлі. Теорія абсолютних і порівняльних переваг Смита – Рікардо. Теорія Хекшера - Оліна.

Історичні форми державного устрою. Унітарна держава. Автономія в складі унітарної держави. Імперія як специфічна форма державного устрою. Федеративна держава. Конфедерація. Федералістська революція.

Тема 4. Регіональне управління та місцеве самоврядування

Поняття про пряме державне управління регіонами та місцеве самоврядування. Природа державного управління регіонами та місцевого самоврядування. Розмежування функцій і повноважень між державними органами регіонального управління та органами місцевого самоврядування. Реформа децентралізації влади в Україні

Тема 5. Регіональні органи державного управління в Україні

Структура органів регіонального управління. Посадові особи місцевих державних адміністрацій. Організація і порядок роботи місцевих державних адміністрацій.

Діяльність місцевих державних адміністрацій. Компетенція місцевих державних адміністрацій в економічній сфері; соціально-економічного розвитку; бюджету і фінансів; управління майном, приватизації і підприємництва; містобудування, житлово-комунального господарства, побутового, торгового обслуговування, транспорту і зв'язку; міжнародних і зовнішньоекономічних відносин; науки, освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури та спорту, материнства і дитинства, сім'ї та молоді; соціального забезпечення і соціального захисту населення; зайнятості населення, праці і заробітної плати; використання і охорони земель, природних ресурсів і охорони навколишнього середовища; забезпечення законності, правопорядку, прав і свобод громадян; оборонної роботи; відносини місцевих державних адміністрацій з іншими суб'єктами держави.

Змістовий модуль 2. Система показників, що характеризують розвиток регіону

Тема 6. Фактори регіонального розвитку

Економіко-географічне положення і природно-ресурсний потенціал регіону. Оцінювання економіко-географічного положення регіону. Особливості економіко-географічного положення адміністративних областей України. Природно-ресурсний потенціал регіону та критерії його оцінювання. Відмінність природно-ресурсного забезпечення регіонів України.

Тема 7. Система макроекономічних показників, що характеризують розвиток регіону

Основні види показників розвитку регіональної економіки та їх значення при аналізі розвитку регіону в цілому. Показники обсягу регіонального виробництва. Показники динаміки та пропорцій регіонального виробництва. Основні показники ефективності діяльності суб'єктів регіонального регулювання. Показники економічного зростання та розвитку потенціалу регіональних потужностей та можливостей.

Тема 8. Характеристика складових регіональної економічної системи

Ресурсна сфера регіону. Інфраструктура регіону. Основні функції виробничої інфраструктури, соціальної інфраструктури, екологічної інфраструктури, інфраструктури управління. Особливості та закономірності функціонування і розвитку інфраструктури регіону.

Виробничо-економічний комплекс регіону. Основні показники стану ВЕК регіону. Галузі матеріального виробництва, нематеріального виробництва, соціального обслуговування населення. Коефіцієнт локалізації. Коефіцієнт душевого виробництва. Показники спеціалізації регіону на даній галузі промисловості. Коефіцієнт міжрайонної товарності. Основні показники стану ПЕК регіону. Індекс виробництва. Коефіцієнт використання виробничої потужності.

Тема 9. Соціальна інфраструктура регіону

Регіональна система розселення та показники якості життя населення. Система регіонального розселення. Міська агломерація.

Поняття про соціальну інфраструктуру. Соціально-побутова інфраструктура. Торгівля і громадське харчування. Житлово-комунальне господарство. Складові житлово-комунального господарства. Пасажирський транспорт і засоби зв'язку.

Соціально-духовна інфраструктура. Народна освіта. Система охорони здоров'я.

Оцінювання трудового потенціалу регіону. Кількісна оцінка трудового потенціалу.

Якість трудового потенціалу.

Тема 10. Особливості європейського регіоналізму

Поняття Євро регіон. Пріоритети регіональної політики ЄС.

Інститути, що забезпечують регіональний розвиток. Асамблея Європейських Регіонів (АЄР); Асоціація Європейських Прикордонних Регіонів; Асоціація Європейських Регіонів; Економічна комісія ООН для Європи (ЕКЄ); Європейська економічна комісія; Європейська асоціація агентств регіонального розвитку (EURADA); Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР, European Regional Fund); Європейські співтовариства; Комітет регіонів ЄС; Конгрес місцевих та регіональних влад Європи (КМРВС); Міжрегіональне економічне співробітництво країн ЄС; Наднаціональна регіональна політика Європейського союзу.

Нормативна база. Декларація щодо регіоналізму в Європі; Європейська декларація прав міст; Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами та владами; Європейська хартія міст; Європейська хартія про місцеве самоврядування.

Програми розвитку регіону.

Ініціативні регіональні програми ЄС; Програми регіонального розвитку INTERREG; Програми транскордонного співробітництва PHARE CBC, TACIS CBC, CREDO.

7. План вивчення навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія регіонального управління												
Тема 1. Регіональне управління : основні поняття, мета та завдання	9	1	1			6		0,5	-			8
Тема 2. Регіональна економічна політика й особливості регіонального розвитку	9	1	1			6		0,5	0,5			8
Тема 3. Теорії просторової економіки як наукові джерела регіонального управління	10	2	2			6		0,5	0,5			8
Тема 4. Регіональне управління та місцеве самоврядування	10	2	2			6		0,5	-			9
Тема 5. Регіональні органи державного управління в Україні	9	2	2			7		-	-			9
Разом за змістовим модулем 1	47	8	8			31		2	1			42
Змістовий модуль 2. Система показників, що характеризують розвиток регіону												
Тема 6. Фактори регіонального розвитку	8	1	1			6		0,5	0,5			8
Тема 7. Система макроекономічних показників, що	9	2	2			6		0,5				8

характеризують розвиток регіону											
Тема 8. Характеристика складових регіональної економічної системи	9	1	1			6		0,5			9
Тема 9. Соціальна інфраструктура регіону	9	1	1			6		0,5			9
Тема 10. Особливості європейського регіоналізму	8	1	1			7		0,5			8
Разом за змістовим модулем 2	43	6	6			31		2	1		42
Усього годин	90	14	14			62	90	4	2		84

8. Самостійна робота

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких студент на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Рівень виконання ІНДЗ	К-ть балів
ІНДЗ виконано відмінно: повно висвітлена тема із сформульованими власними висновками	10
Недостатньо висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	5-9
Задовільне виконання ІНДЗ – неповно висвітлено тему без власних висновків студента	3-4
Тема висвітлена без чіткого розуміння суті дослідження	1-2

9. Система та критерії оцінювання курсу

Контрольні заходи – поточний контроль, рубіжний контроль, підсумковий контроль.

За видами контролю – тестування, залік, виконання самостійної роботи

Поточний контроль здійснюється в двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи студентів протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- модульний проміжний контроль.

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань (залік)

Поточне тестування та самостійна робота						Залік	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2		Тест	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види	Оцінка за національною шкалою
------------------------	-------------------------------

навчальної діяльності	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 – 100	60 – 100	зараховано
1-59	незадовільно	не зараховано

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність здобувача вищої освіти на заняттях). В умовах впровадження он-лайн-освіти за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, знаходження на карантині.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій - виходити на онлайн-консультацію.

Політика дедлайнів. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) здобувач вищої освіти має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань.

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsestu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».